

ארכיון האינטרנט המרקסיסטי

מדור השפה העברית

לסכם את הניסיון ולקדם את המערכות לשלום, לדמוקרטיה, לשוויון ולתמורות חברתיות

מחבר: עיסאם מח'ול.

תאריך: 31 במאי 2007.

מקור: [המפלגה הקומוניסטית הישראלית הוועידה ה-25](#).

תמלול לקידוד\הגהה: גל י.

דברי עיסאם מח'ול, המזכיר הכללי של מק"י, בערב הפתיחה החגיגי ובפתיחת דיוני הוועידה.

אורחים יקרים, צירי הוועידה, חברות וחברים,

הנוכחות שלכם אתנו היום, בפתיחת הוועידה ה-25 של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית, בחיפה, העיר היהודית-ערבית, שמבין כל הערים הדביקו לה את השם "חיפה האדומה", מחממת את הלב ומחזקת את המחויבות שלנו לאחדות יהודית-ערבית במאבק לשלום, לשוויון, לדמוקרטיה ולחלופה סוציאליסטית, לדגל האדום, לעקרונות ולדרך הארוכה והיציבה של מפלגתנו הקומוניסטית מזה כמעט 90 שנה.

דרכה של המפלגה ותפיסת עולמה נראות היום צודקות יותר, נחוצות יותר, נבדלות יותר, מבטיחות ומחויבות המציאות הפוליטית והחברתית בישראל ובאזור. היום ברור יותר מאי פעם, שכל התפיסות, שהתיימרו להציג אלטרנטיבה לדרכה של המפלגה הקומוניסטית בארץ, לתפיסתה האינטרנציונליסטית ולגישתה המעמדית, הובילו למבוי סתום, ולא פעם נסתיימו בפשיטת רגל רעיונית-פוליטית ואף ארגונית.

בימים רגישים אלה, בולט ייחודה של מק"י כמפלגה של "ריצת מרתון", של פעילות ארוכת טווח. מול התופעות של פוליטיקה חד-פעמית וחד-ממדית, מול התפיסות הבורגניות השונות, ומול זרמים לאומניים ופונדמנטליסטיים, מציגה מק"י תפיסה מעמדית ואינטרנציונליסטית, המכילה בתוכה את התשובות לשאלה הלאומית ואת המאבקים הצודקים למען הזכויות הלאומיות, אך לא מסתפקת בהם. זו תפיסה, אשר מחברת באופן דיאלקטי בין הגישה המעמדית לבין המאבק הצודק למען הזכויות הלאומיות ולמען השחרור הלאומי.

הגישה האינטרנציונליסטית, שמפלגתנו היהודית-ערבית כה גאה לדגול בה בתנאים של ארץ זו, הרוויה מלחמות תוקפניות, שפיכות דמים, כיבוש, דיכוי, מדיניות גזענית, שנאה וסכסוך לאומי מתמשך - גישה זו איננה גבנון על גבה של המפלגה ואיננה נקודת התורפה שלנו. האינטרנציונליזם הוא-הוא מקור הכוח והעוצמה של מפלגתנו הקומוניסטית והדרך המוסף שלה. ואנחנו גאים בכך.

אין שלום ללא נסיגה ופירוק ההתנחלויות

אנו עורכים את הוועידה ה-25 במועד המציין מלאות 40 שנה למלחמת הכיבושים שנוהלה ביוני 1967. החיבור למועד הזה מבטא את המחויבות הבלתי מעורערת שלנו למאבק

לסיום הכיבוש בכל השטחים שנכבשו במלחמה ההיא. בהעדר נביאים ונסים, עלינו לסמוך על המאבק היהודי-ערבי לשלום, על מנת לצאת מהמדבר של 40 שנות כיבוש אל הנווה של שלום צודק על בסיס שתי מדינות, ישראל ופלסטין, שהגבול ביניהן הם קווי ה-4 ביוני 1967, ללא התנחלויות וללא חומת הפרדה.

עוד לפני שפרצה המלחמה ב-1967, הזהירה מפלגתנו הקומוניסטית מפניה ותבעה להסדיר בדרכי שלום את הסכסוך הישראלי-ערבי על יסוד כיבוד הזכויות של ישראל ושל העם הערבי הפלסטיני. אך משפרצה המלחמה - היינו המפלגה היחידה בישראל, שהתנגדה לה באופן החלטי וקראה לנסיגה מכל השטחים הכבושים ולשלום המבוסס על צדק ועל שכנות טובה.

במשך כל שנות הכיבוש התמדנו בדרישתנו להכללתו של פתרון צודק של בעיית הפליטים הפלסטיניים, הנסמך על החלטות האו"ם הנוגעות בדבר, במסגרת הסכם מדיני בדבר סיום הסכסוך. שבנו והדגשנו, כי פתרון בעיית הפליטים איננו איום על המוני העם בישראל. להיפך: פתרון בעיית הפליטים הוא ערובה לשלום כולל ויציב ולביטחון של העמים.

1967 והשנים שבאו אחריה היו שנים קשות. נגד מנהיגי מפלגתנו וחבריה הופעל מסע של טרור והסתה. השלטונות הטילו מעצרים וצווי ריתוק. קומוניסטים פוטרו מעבודתם בשל התנגדותם למלחמה. ההסתה האנטי-קומוניסטית הובילה עד לניסיון ההתנקשות בחייו של מזכ"ל המפלגה דאז, המנוח מאיר וילנר. במהלך 40 השנים שחלפו מאז, לא הרפינו אפילו לרגע ממאבקנו נגד הכיבוש ופשעיו, נגד גזילת הקרקעות והריסת הבתים, נגד החיסולים ופשעי המלחמה, נגד בניית ההתנחלויות בשטחים הכבושים, נגד בנייתה של חומת ההפרדה הגזענית, נגד מנטאליות השנאה הגזענות שהכיבוש מטפח בין שני העמים. אנו גאים בעמידתנו העקבית נגד הגל העכור של השוביניזם והמיליטריזם.

מאבקנו נגד הכיבוש משולב כל השנים במערכה נגד הפיכת ישראל לבסיס בפועל של האימפריאליזם האמריקאי, ונגד ההשתלבות של ממשלות ישראל במימוש תוכניותיו להגמוניה עולמית ולמלחמות אזוריות. מבין כל המפלגות הפועלות בישראל, לא תמצאו עוד מפלגה, אשר כמו מק"י קוראת בהפגנותיה: "לא נמות ולא נמית בשירות ארצות-הברית".

אנו מציינים בסיפוק, כי התוכנית, שאנו היינו הראשונים להעלותה - להסדר שלום המבוסס על שתי מדינות, ישראל ופלסטין, בגבולות ה-4 ביוני 1967; לשתי בירות, ישראלית ופלסטינית, בירושלים; לפירוק ההתנחלויות ולנסיגה תמורת שלום - זוכה כיום בתמיכתם של מרבית האזרחים בישראל ושל העם הערבי הפלסטיני, והיא הקונסנזוס הבינלאומי לפתרון המשבר העקוב מדם. אומנם השטחים הכבושים במלחמת יוני 1967 אינם לב הסכסוך בין שני העמים, אך סיומו של הכיבוש הישראלי ונסיגה לקווי ה-4 ביוני 1967 הם ההזדמנות לפתרון ולהסדר שלום צודק ויציב.

אנו מודעים לקיומם של קולות מעטים בקרב השמאל בישראל ובשולי העם הפלסטיני, אשר התייחסו מהמאבק המסובך לסיום הכיבוש, הפנו עורף לפתרון של שתי מדינות בגבולות ה-4 ביוני 1967, ומציעים במקומו את הפתרון של מדינה אחת בשטחה של פלסטין ההיסטורית. בשעתו, עד להחלטת עצרת האו"ם בדבר כינון של שתי מדינות בשטחה של פלסטין המנדטורית (נובמבר 1947), תבעה המפלגה הקומוניסטית בארץ את סילוק הבריטים וכינון מדינה עצמאית, שבה יכובדו זכויות שני העמים. אלא שבתנאים ששררו אז, יישום תוכנית זו היה מאפשר לעם הפלסטיני את מימוש זכותו להגדרה עצמית, ואילו כיום, בתנאים המקומיים, האזוריים והבינלאומיים הקיימים, משמעותה המעשית היחידה של הקריאה לתוכנית בדבר מדינה אחת - ויתור על המאבק לסיום הכיבוש ולפינוי ההתנחלויות. משמעותה ויתור על זכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית במדינה ריבונית משלו, וזריית אשליות בדבר הסיכוי לזכויות אזרח שוות. במהותה, זו הצעה תבוסתנית, המשלימה עם המשך המצב הקיים, בו יחיה העם הפלסטיני תחת הכיבוש הישראלי עוד עשרות שנים.

נשאלת השאלה, מה נתן לנו את הכוח לדבוק מאז 1947 בעמדתנו העקרונית והצודקת בדבר שלום המבוסס על שתי מדינות, ישראל ופלסטין, ולדחות הצעות תבוסתניות, המשלימות עם מציאות של כיבוש, מחסומים, הפצצות ושלילת זכותו של העם הפלסטיני לעצמאות לאומית במדינתו הריבונית?

עוד בוועידתנו ה-16 (1969), הסביר חברנו, המנהיג האהוב תופיק טובי, את סוד עמידתנו במבחנים הקשים, בציינו:

"בהתנגדותנו למלחמה ובהתוויית הדרך לשלום, מודרכים אנו על-ידי האינטרסים האמיתיים של המוני העם בישראל, העולים בקנה אחד עם עניין השלום ועם כיבוד הזכויות הצודקות של העם הערבי הפלסטיני... זוהי תרומה פטריוטית מכרעת מצד מפלגתנו הקומוניסטית למאבק ההיסטורי באזורנו נגד האימפריאליזם, אויבם המשותף של עם ישראל והעמים הערביים, ולמען השלום הצודק ושיתוף הפעולה העתידי בין ישראל לבין הארצות הערביות".

תרומתה של השקפת העולם המעמדית

בדרכה הארוכה ובמאבקה המורכבים, מק"י לא עשתה שגיאות פוליטיות מהותיות לא משום שאנו גאונים. איננו טועים, כיוון שאנו מנתחים בכלים הרעיוניים הנכונים. מי שמנסה לצבוע עם פטיש - ייכשל, ומי שמתכון להכות במסמר עם מברשת - לא יילך לו. מפלגתנו, בבואה לנתח את המציאות ולשנותה, מצוידת בארגז הכלים הרעיוניים והפוליטיים ההולמים.

כדי לגבש עמדות אינטרנציונליסטיות עקרוניות ולתת להן ביטוי מעשי בכל שלב של ההתפתחות הפוליטית והחברתית, לא די בשאיפה ההומאנית, החשובה כשלעצמה,

להפסיק את שפיכות הדמים. לא די לחלום על ידידות בין העמים. כדי לגבש עמדות נכונות, העומדות במבחן ההיסטוריה והיוצרות את הבסיס למאבק פוליטי משותף של שוחרי השלום בקרב שני העמים, הפלסטיני והישראלי, נחוצה השקפת עולם אינטרנציונליסטית, שהיא היישום של השקפת העולם המעמדית, המרקסיסטית-לנינית, במציאות המורכבת של השאלה הלאומית.

אנו דוחים בהחלטיות כל ניסיון להציג את ההשקפה המעמדית, המדגישה את אחדות האינטרסים של העובדים בני כל העמים, והחותרת לחברה ללא ניצול, אפליה וקיפוח, מול ונגד התמיכה המלאה בשחרור לאומי, מול ונגד המאבק הבלתי-מתפשר בגזענות ובאפליה הלאומית, מול ונגד המערכה למען הזכויות האזרחיות והלאומיות של המיעוט הלאומי הערבי. יחס הגומלין בין המעמדי והלאומי אינו משחק סכום אפס, לפיו, אם אתה דבק בתפיסה מעמדית, אז אתה מוותר על המאבק בשאלה הלאומית. ההיפך הוא הנכון. ההשקפה המעמדית מכילה בתוכה, באופן אורגני, את ההתנגדות לכל אפליה וקיפוח ולכל ניצול. זה חל על תנאי החיים של מיעוט לאומי, של עובדים, של עניים, של נשים, של קשישים, של תושבי הפריפריה, של נכים. אך התפיסה המעמדית מוסיפה להתנגדות זו לאפליה ולניצול את המימד המהותי החשוב ביותר - את מימד האחדות של המנוצלים, של המדוכאים, של המופלים לרעה, במערכות היומיומיות נגד ההפרטה והקיצוץ במערכות החינוך והבריאות, נגד נישול מהקרקע ואפליה בתקציבים, נגד קיצוץ בקצבאות והטבות מס לעשירים, כמו גם במערכה ההיסטורית נגד משטר הניצול הקפיטליסטי עצמו. אחדות המנוצלים והמקופחים היא הערובה להדיפת הניסיונות של הממסד השולט לפלג ולהסית קבוצה לאומית, עדתית או חברתית אחת נגד רעותה, ובכך להכשיל את המערכות לשלום, לשוויון ולצדק חברתי.

כאשר ממשלת נציגי ההון נוקטת מדיניות של אפליה והסתה כלפי המיעוט הלאומי הערבי, מדכאת אותן על בסיס גזעני ומערערת על הלגיטימיות של אזרחותו, היא חותרת לגזילת אדמותיו, להפחדתו ולביצור השליטה עליו. אך בו בזמן, במשוואה החברתית הישראלית, הממשלה מנצלת את ההסתה נגד האזרחים הערבים גם כדי לנטרל את המאבק המעמדי של העובדים היהודים, לזרוע בקרבם תפיסות לאומניות, וזאת על מנת להבטיח את המשך שליטת ההון בכלכלה ובפוליטיקה.

הניסיון שלנו הוכיח, כי התרופה היעילה ביותר נגד הלאומנות, הגזענות, שנאת הזרים והאיומים בטרנספר היא השקפת העולם המעמדית והאינטרנציונליסטית, שעמדה במבחן בכל שנות קיומה של מפלגתנו הקומוניסטית.

מול מדיניות ההגמוניה של ממשל בוש

בשנים האחרונות שיווק ממשל בוש בעולם בכלל, ובמזרח התיכון בפרט, מדיניות הפוסלת כ"תומך בטרור" וכ"לא רלוונטי" כל משטר, כל תנועה פוליטית, אשר סירבו לתפוס מקום באסטרטגיות התוקפניות, שנועדו לבצר את ההגמוניה של ארה"ב. יאסר ערפאת, מנהיג העם הפלסטיני, שסירב לתפוס מחסה תחת המטריה האמריקאית, הוכרז "לא רלבנטי". זו הייתה בעצם קביעה אימפריאליסטית, לפיה השאלה הפלסטינית כבר אינה רלבנטית וחדלה להיות לב הסכסוך במזרח התיכון. ההתפתחויות בשנים האחרונות, מוונצואלה, קובה ושאר ארצות אמריקה הלטינית, ועד לעיראק, לבנון והשטחים הפלסטיניים, מלמדות באופן חד משמעי, שהשתלבות בתוכניות ההגמוניה של ארה"ב בעולם בכלל, ובמזה"ת בפרט, כניעה לתכתיבים הכוחניים של הכיבוש הישראלי, והשלמה עם התפקיד האומלל והמשפיל, אותו ממלאים המשטרים הריאקציוניים באזור, בשירות מדיניות ארה"ב - ממיטות על העמים אסונות. המאבק נגד הכניעה לתכתיבי בוש הוא-הוא הבחירה הריאליסטית ביותר, הרלבנטית ביותר, והמשתלמת מבחינת העמים. מה שהאימפריאליזם האמריקאי, בצל הגלובליזציה הקפיטליסטית, הציג כ"מלחמת הדמוקרטיה נגד הטרור", התגלה עד מהרה כמלחמה טרוריסטית בהנהגת ארה"ב נגד הדמוקרטיה, כטרור ממלכתי, המכוון נגד זכויות האדם וחירויות הפרט בעיראק, בפלסטין ובאפגניסטן, כמו גם בארצות הברית, בישראל ובמקומות אחרים. מפלגתנו לא היססה בבואה לגנות את הטרור על כל צורותיו: הטרור הממלכתי והטרור של קבוצות ושל יחידים נגד אזרחים חפים מפשע. אך מפלגתנו דחתה כל ניסיון להכתים כטרור את המאבק הצודק של העמים נגד הכיבוש ונגד הדיכוי וההשפלה. המלחמות התוקפניות נגד העמים, התכתיבים הניאו-ליברליים, התפשטות העוני, העמקת הקיטוב החברתי והאומללות של ההמונים - כל אלה הם הביצה, שבה צומחים הייאוש והטרור. אנו קוראים למאבק משותף, מקומי ועולמי, רחב ביותר במטרה לייבש ביצה זו.

תרגיל ההינתקות והמשך הכיבוש

מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית, נאמנה לתפיסותיה הרעיוניות המעמדיות, למצעה המדיני והחברתי, להתנגדותה לגזענות ולהגנה העקבית על השוויון והדמוקרטיה - עמדה בשנים האחרונות במבחנים רבים. זיהינו מייד את הסכנות שהיו טמונות ב"תוכנית ההינתקות" של ראש הממשלה שרון. דחינו את הקריאות לתמוך בתוכנית זו בהעריכנו, שההינתקות באה לפטור את הכיבוש מעול העם הפלסטיני, מבלי לפטור את העם הפלסטיני מעול הכיבוש. ההינתקות לא הייתה חלק מתהליך מדיני, אלא תחליף כוחני לפתרון מדיני; לא חלק מסיום הכיבוש, אלא תרגיל להנצחת הכיבוש וליצירת תנאים למלחמה נוספת.

מול ההינתקות, שיזם שרון, הצבנו חלופה מדינית של סיום הכיבוש וכינון שלום צודק ויציב. מול מניפי הדגל הפאשיסטי של הטרנספר, הצבנו חלופה ממשית של פעולה משותפת של יהודים וערבים להגנת החירויות הדמוקרטיות. מול מדיניות ההפרטה, האבטלה וחיסול מדינת הרווחה, הצבנו חלופה של זכויות חברתיות וצדק חברתי. התייצבנו בעקביות נגד הריסת הבתים וכל צורות האפליה של האזרחים הערבים. התמדנו במערכות נגד אפליית האישה ולהגנת זכויות הצעירים והסטודנטים. מהו האתגר העומד היום בפני הקומוניסטים בישראל?

החברה הישראלית הגיעה לפרשת דרכים גורלית. במישור המדיני, הגיעה פוליטיקת הכוח והתכתיב של שרון ואולמרט למבוי סתום. במישור הכלכלי-חברתי מעמיק הפער בין המדיניות הניאו-ליברלית המתמשכת לבין האינטרסים של רוב הציבור. הבעיות מצטברות, אך ההנהגה הממסדית אינה מסוגלת לייצר תשובות.

ישראל נקלעה למשבר. זה משבר של המבנים הפוליטיים הקיימים ושל התשובות הפוליטיות המסורתיות. בבחירות הפנימיות על ראשות מפלגת העבודה, שנערכו בימים אלה, השיג ראש הממשלה לשעבר ברק את מירב הקולות, כיוון שהוא בחר לשמור על זכות השתיקה ולא להציג עמדות ברורות. אך מייד לאחר שנבחר ליו"ר העבודה, הכריז שהוא יהיה "ראש ממשלה טוב למלחמות".

מלחמת לבנון השנייה הובילה להעמקת המשבר הכולל של הממסד הישראלי. אך העמקת המשבר הכולל של הממסד הישראלי עלולה מצידה להוביל למלחמה אזוּרית חדשה בניסיון לצאת מהמשבר.

הימין הקיצוני נערך לכיבוש השלטון

המשבר החברתי-פוליטי נושא עמו סכנות גדולות. כוחות הימין הקיצוני, בהנהגת נתניהו, מנצלים את תחושות התסכול, תולדת המלחמה הכושלת בלבנון וגילויי השחיתות בממסד השולט, ונערכים לכיבוש השלטון. כוחות הימין הקיצוני אימצו עמדות מסוכנות יותר מאי-פעם: שילוב של הרפתקנות מדינית וצבאית עם התייחסות לדמוקרטיה כמכשול שראוי להסירו, עם תאצ'ריזם כלכלי, ועם גזענות בוטה כלפי האוכלוסייה הערבית בישראל.

הודעתו של ראש השב"כ עמי דיסקין בדבר המעקב אחר אזרחים, המערערים על עמדה אידיאולוגית ממוסדת, זכתה לגיבויו של היועץ המשפטי לממשלה. הודעת דיסקין חושפת את הסכנות הפאשיסטיות, האורבות לדמוקרטיה, לחירויות הפרט ולחופש הדעה. העמדת השב"כ בעמדה של השומר-מטעם על העיקרון של מדינה "יהודית ודמוקרטית" מבטלת באופן מובנה את האלמנט הדמוקרטי בהגדרת המדינה. אני מודיע מעל בימה זו, ושירשום זאת ראש השב"כ לפניו: מפלגתנו מעולם לא התייחסה ולא תתייחס למדינת ישראל כמדינה יהודית בלבד. מדינת ישראל, שהוקמה לפני 59 שנים במסגרת יישום

זכות ההגדרה העצמית של שני העמים בארץ ובהתאם להחלטת החלוקה, היא מדינה עם רוב יהודי ועם מיעוט לאומי ערבי גדול, עם בנות ובני הארץ הזאת, המושרשים במולדתם ואין להם מולדת זולתה.

מק"י הובילה ומובילה את המאבק לשוויון זכויות לאומי ואזרחי של המיעוט הלאומי הערבי בישראל, והיא תמשיך בכך. מק"י טבעה את המושג של האחדות הלוחמת של האוכלוסייה הערבית, בשיתוף עם הכוחות הדמוקרטיים היהודיים, במערכה למען שינוי דמוקרטי עמוק בחברה הישראלית. האמת ההיסטורית היא, שמק"י, על בסיס תפיסתה האסטרטגית, גיבשה את החזון של המיעוט הלאומי הערבי והנחילה אותו לציבור הערבי. הודות לכך, עלה בידי האוכלוסייה הערבית גם לנהל את מאבקה הצודקים בגאווה לאומית, בראש מורם ובקומה זקופה, וגם להישאר במולדתה. האזרחים הערבים הם חלק בלתי נפרד ממעמד העובדים הנאבק למען זכויותיו ועתידו; הם אינם מעמסה על הדמוקרטיה הישראלית, אלא עמוד תווך של המאבק הדמוקרטי.

הסיכוי לחלופה שמאלית

המשבר הכולל של הממסד הישראלי מייצר גם אפשרויות חדשות. יותר מאשר בעבר, יש היום סיכוי לחלופה שמאלית אמיתית. האתגר ההיסטורי הגדול של מק"י הוא לפעול לגייס תמיכה ציבורית רחבה בחלופה כזאת. מוטל עלינו תפקיד רב-אחריות בגיבושה של החלופה השמאלית הנדרשת. בכוחנו לעשות זאת, הן הודות להשקפת העולם שלנו והן הודות לעמידתנו המוכחת במבחן: לא נסחפנו עם זרמי הלאומנות והחשיבה האחידה הניאו-ליברלית, אלא שחינו נגדם; ובתקופות של בלבול פוליטי סיפקנו תשובות פוליטיות נכונות. שמירת הייחודיות שלנו היא תנאי ראשון להצלחתנו.

ברור לנו, עם זאת, שגיבושה של חלופה שמאלית בעלת משקל, מחייב שיתופי פעולה רחבים הן בציבור הערבי והן בציבור היהודי. זו נקודת המוצא שלנו בהציגנו את המשימה של חיזוקה של חד"ש ושל גיבוש חזית שמאל יהודית-ערבית רחבה, שתוכל לתת מענה לסכנות ולקדם את השינוי הפוליטי והחברתי הדרוש.

אנו מודיעים בצורה הגלויה ביותר מעל בימת הוועידה ה-25: אנו מתכוונים לעשות כל שביכולתנו, על מנת לשמור על המפלגה ולחזקה כמפלגה קומוניסטית. אנו קוראים לכל ידידי המפלגה, לכל השותפים המקבלים את דרכנו הרעיונית והפוליטית: בואו, הצטרפו למפלגה, קחו חלק בפריצת הדרך, שמק"י יוצאת אליה בוועידתה ה-25. ההשלמה המתבקשת לחיזוק מק"י ולהרחבת שורותיה היא מחויבותנו לעשות כל שידרש, יחד עם שותפינו, על מנת לשמור על חד"ש, לחזקה ולהרחיבה. אנו קוראים לקבוצות פוליטיות מתקדמות, שעמדותיהן נפגשות עם מצע חד"ש במאבקים למען השלום, השוויון והדמוקרטיה ובמאבקים החברתיים והסביבתיים, ולשוחרי שלום ודמוקרטיה יהודים

וערבים: בואו להיות שותפים בחד"ש, שהיא חזית פוליטית-חברתית, במסגרתה פועלים יחד המפלגה הקומוניסטית הישראלית ומרכיבים ואישים דמוקרטיים.

ההכנות לוועידה

בימים בהם נזרקו לאוויר מסמכים עתידיים וניירות עמדה שונים שדנו במציאות הישראלית, באופי הסדר החברתי והפוליטי ובמעמדו של הציבור הערבי במדינה, על רקע החרפת הוויכוח בעניין הפתרון המדיני ואופי המדינה, ונוכח ניסיונות להציג את התפיסה המעמדית כתפיסה מיושנת ולהתייחס אליה בביטול, היה לנו חשוב במיוחד, שדו"ח הוועד המרכזי לקראת הוועידה ה-25 לא יהיה עניין פנימי, אלא פתוח לדיון ציבורי רחב. לכן דאגנו לפרסם את כל פרקי הדו"ח בעיתונות הקומוניסטית ובאתרי המפלגה בעברית ובערבית.

בדיונים הרבים שהתקיימו באסיפות סניפים ובכינוסי מחוזות, בהשתתפות חברי הנהגת המפלגה, תרמו החברים לחידוד הבעיות המעסיקות את המפלגה ולגיבוש הצעות לדרכי ההתמודדות איתן. דיונים אלה מצאו ביטוי בשינויים שהוכנסו בדו"ח הוועד המרכזי. הדיון הרחב לווה באווירת התעוררות במרבית סניפי המפלגה. פעילי המפלגה הביעו רצון להשתתפות עמוקה יותר בחיי המפלגה ולתרומה ממשית לחיזוק מעמדה ולהגברת נוכחותה הציבורית.

בדיונים בסניפי המפלגה ובמחוזותיה ובסיכומי הדיונים בוועד המרכזי הייתה הסכמה כללית לגבי הצורך בהשקעת מאמצים רבים יותר בחינוך הרעיוני-פוליטי. ישנם סניפים ומחוזות המקיימים דרך קבע דיונים פוליטיים ורעיוניים. אך ישנם סניפים, שבמשך שנים לא קיימו פעילות רעיונית-פוליטית מאורגנת. הם גם לא יישמו את התוכנית הרעיונית שגיבש הוועד המרכזי. העדר דיונים רעיוניים נותן לא אחת את אותותיו בשיח הפנימי בסניף זה או אחר: תרבות פוליטית זרה למפלגה, ושיקולים ותפיסות שתמיד דחינו אותם אצל יריבינו.

הצורך בחיזוק החינוך הרעיוני והפוליטי מקבל משנה חשיבות בצל המתקפה הרעיונית האנטי-קומוניסטית, המנוהלת מאז קריסת ברית המועצות. הוא נחוץ עוד יותר, ככל שגוברת המעורבות של חברי המפלגה ושל הנהגתה במאבקים ציבוריים ומעמדיים, תוך שיתוף פעולה עם חוגים שאינם קומוניסטים, ואשר לפעמים רחוקים מלהיות קומוניסטים. החיבור בין העמקת הדיון הרעיוני לבין מעורבות במאבק רחב הוא הערובה לקידום מדיניות המפלגה ולחיזוק המפלגה עצמה. השתלבנו במאבקים נגד האבטלה וחסול מדינת הרווחה, במאבקי עובדים וסטודנטים, במאבקים נגד חומת ההפרדה ונגד הריסת בתים. הצלחת השתלבותנו איננה שאלה ארגונית בלבד; היא גם שאלה רעיונית, שאלה של מודעות.

חברתנו נועה לוי, סטודנטית באוניברסיטת ת"א, סיפרה בברכתה לוועידה על התפקיד החשוב שמילאו חברינו בהובלת שביתת הסטודנטים, ותיארה את ההשפעה של הסטודנטים והנוער הקומוניסטיים על התכנים המהפכניים של המאבק של כלל הסטודנטים בישראל. בשיחה שקיימתי עם סטודנטים חברי בנק"י ומק"י, אשר היו פעילים בשביתת הסטודנטים, סיפרו לי החברים, איך דאגו להביא לישיבות של המטה הארצי של השביתה כמות גדולה של דגלים אדומים, ובדרך זו קיבעו את הדגל האדום ואת הקריאה "מהפכה!" כסימן ההיכר של השביתה ושל ההפגנות. הפגנות הסטודנטים נצבעו באדום לא רק בידי הסטודנטים הקומוניסטיים עצמם, אלא בידי סטודנטים רבים שהצטרפו למאבק. בשיחה התברר, שחברינו הסטודנטים לא הסתפקו ביכולתם הארגונית ובשותפות הפעילה במאבק, אלא שבנוסף הם מקדישים את פגישותיהם גם לקריאה משותפת ולדיון בספרות מרקסיסטית-לנינית. החיבור הזה בין השתלבות במאבק לבין העשרה רעיונית הוא קריטי להתפתחות המפלגה. מתוך הבנה זו, קבע הוועד המרכזי כמטרה את הקמתו של בית ספר רעיוני מרקסיסטי, שייתן מענה לצרכים אלה.

הנורמות של המפלגה וביצוע החלטותיה

בשנים האחרונות אנו נתקלים בפרסומים בתקשורת, שמטרתם לעוות את מהות הוויכוח הפנימי הקיים במפלגה, שבעיקרו הוא ויכוח על דרכה, על הנורמות שלה, על חדות זהותה הרעיונית ועל קדימות ההכרעה האסטרטגית לעומת הטקטיקה. נתקלנו גם בניסיון להתעלם מהחלטות מוסדות המפלגה והנהגתה הקולקטיבית ובהתמקדות במנהיגים. לפי גישה זו, אין משמעות לשאלה, עם איזה כוחות פוליטיים וחברתיים אנחנו מפתחים קשרים באזור, או לשאלה, איך מיישמים את עקרונות היסוד של המפלגה בתנאים המשתנים. כל זה לא חשוב, "כי הכול אישי" - אומרים בעלי גישה זו. לכך נוסף הניסיון לתאר את הוויכוחים כנובעים כאילו מ"התנגשות בין המפלגה לבין חד"ש". הלשכה הפוליטית, הוועד המרכזי ומועצת המפלגה דחו על הסף את המגמות האלה ואת מסקנותיהן. מוסדות המפלגה ראו בחומרה שיתוף פעולה בין חברים במפלגה לבין העומדים מאחורי פרסומים מסולפים מסוג זה.

ויכוחים במסגרת ארגוני המפלגה ומוסדותיה הם חלק בלתי נפרד מהדמוקרטיה המפלגתית. אין מקום לטאטא את הוויכוח המתנהל במפלגה מתחת לשטיח של החזית, או להסתירו מאחורי הטענה בדבר ויכוחים אישיים. במסגרת חד"ש, אנו מקיימים דיאלוג כן ופורה בין שותפים. הבעיה איננה, לכן, ביחסים בין הקומוניסטים לבין הבלתי-מפלגתיים בחזית. הבעיה היא ביחסם של כמה מחברי המפלגה למפלגה ולהחלטותיה. כאשר חברי המפלגה מחויבים להחלטות המפלגה ולנורמות המפלגתיות גם בעבודתם בחזית ובבריתות עם שותפים לא מפלגתיים - אין לנו שום בעיה עם השותפים. כל ניסיון להעביר

ויכוח פנים-מפלגתי להכרעה במוסדות חד"ש – מסוכן לחזית ומסוכן למפלגה. בזאת נוכחנו בדיונים לקראת הרכבתה של הרשימה לבחירות לכנסת ה-16.

בדו"ח של הוועד המרכזי לוועידה דחינו בצורה חדה את הקביעה של כמה חברים, לרבות חברים בהנהגת המפלגה, לפיה המפלגה היא "סך כל חברה", ולכן עמדותיה הן סך כל עמדות חברה, וכל עמדה של קומוניסט היא עמדת המפלגה כולה. דחינו גם את האמירה הבאה: "החלטות המוסד המפלגתי מחייבות אותי בתוך המפלגה, אך לא בפעילותי מחוץ למפלגה".

אנו שבים וקובעים, שעמדות המפלגה מתלבנות ומוכרעות בארגוני המפלגה ובמוסדותיה, לאחר שלכל חברה וחבר ניתנת ההזדמנות להביע את דעתם. ההחלטות המתקבלות הן עמדת המפלגה, וזו מחייבת את כלל החברים, הייתה אשר הייתה עמדתם בוויכוח הפנימי. כקומוניסטים, אנו מחויבים לעקרונותיה הרעיוניים, הפוליטיים והארגוניים של המפלגה, לנורמות שנקבעו בתקנון מק"י ולהחלטות מוסדותיה המוסמכים. כל אמירה המערערת על המכלול הזה, פוגעת במפלגה ומזעזעת את יסודותיה. אמירות אלה חמורות במיוחד, כאשר הן מלוות בהחרמות של ישיבות המוסדות.

מק"י, כמפלגה בריאה, מעוניינת בוויכוח ער, חופשי ושקוף במוסדות המפלגה ובארגוניה. ויכוח כן ואמיתי הוא ערובה לגיבוש עמדות נכונות ולהתפתחות המפלגה. אבל ויכוח לא יכול להימשך ללא סוף. מי שמערער על כללי המשחק הדמוקרטי - מערער על אחדות המפלגה. כל היסוס בהתמודדות עם עמדות המערערות על המחויבות להחלטות המפלגה מסכן את המפלגה ועלול לגבות ממנה מחיר כבד. זו אינה שאלה ארגונית בלבד; זו שאלה רעיונית ופוליטית מרכזית.

תופעה אחרת, המפריעה לעבודתה של המפלגה היא ההתייחסות של נושא תפקיד לארגון המחוזי או לסניף שבו נבחר כאל "אחזה" פרטית, האמורה לשרת את עמדתו האישית ואת מעמדו. מתוך התייחסות מזיקה כזאת, מחליט נושא התפקיד להעביר או לא להעביר לארגון, שהוא מופקד עליו, את החלטות מוסדות המפלגה, או להשקיע את מאמציו כדי להכשיל את החלטות המוסדות המפלגתיים. כך נתקעו דיונים חשובים וכך לא בוצעו במשך שנים החלטות חוזרות ונשנות לכנס ועידת מחוז או אסיפת סניף. התנהגות כזאת היא פגיעה בוטה בנורמות המפלגתיות ורמיסה של הדמוקרטיה המפלגתית. לכן זו חובתה של המפלגה להיאבק לעקירתן של תופעות כאלה מהחיים המפלגתיים.

במקרים מסוימים, מזכיר הסניף או הנהגת הסניף מאחדים בפועל את סניפי המפלגה והחזית במסגרת אחת בתואנה של פרקטיות ונוחות. התוצאה המעשית של צעד כזה היא, שהסניף של חד"ש הופך המסגרת הפוליטית והארגונית היחידה, שדרכה פועלים חברי המפלגה יחד עם השותפים הלא-מפלגתיים, ואילו סניף המפלגה בעצם נעלם. גם פרקטיקה זו צריך לדחות, ולדאוג שסניף המפלגה יפעל ככזה, ואילו סניף חד"ש - כחזית של חברי מק"י ובעלי בריתה.

הוועד המרכזי, בדו"ח לוועידה, נטל על עצמו את האחריות הכוללת למצב המפלגה, לרבות למצב הארגוני. ההנהגה הארצית של המפלגה, לרבות הוועד המרכזי, הלשכה הפוליטית והמזכירות, מחויבת לתת מענה לבעיות הארגוניות בכלל ובכל מקום ומקום. אבל זה גובל באבסורד, כאשר באסיפה מורחבת של ועד מחוז מסוים מותחים ביקורת חריפה רק על המוסדות הארציים ומטילים עליהם את האחריות הבלעדית למצב הארגוני הבעייתי ולפעילות הבלתי מספקת של סניפי המחוז. ועד המחוז הוא המופקד על הניהול של המחוז, על הפעילות הפוליטית והחברתית במחוז, על גיוס מנויים לעיתונות המפלגתית, על הגשת עזרה להקמת סניפי ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י) ולפיתוח העבודה בקרב הנשים במחוז. ודאי שמותר לבקר את הנהגת המפלגה, אבל הנורמות הקומוניסטיות מחייבות, שהנהגת המחוז תבקר את תפקודה ותפעל לתיקון הליקויים, ולא תסתפק בביקורת על המוסדות המרכזיים.

תשובות שעמדו במבחן

בישראל של היום טרם הבשילו התנאים למאבק המוני למען שינוי חברתי מהפכני, אך ישנם תנאים להרחבת פעילותנו הציבורית נגד הכיבוש ולמען שלום צודק ויציב, בהגנה על החירויות הדמוקרטיות, במערכה נגד האפליה הלאומית ואיום הטרנספר, בנושאים מעמדיים וחברתיים שוטפים, במישור המוניציפאלי, באוניברסיטאות, בקרב התיכונים, בקרב הנשים, בשכונות העוני ועוד.

המציאות הקשה, שהיא תוצאה של 40 שנות כיבוש ומלחמות תכופות, של הסתה גזענית ושל מיתקפה ניאוליברלית קיצונית, מחייבת אותנו, כמפלגה, לפעול בנסיבות מורכבות ובשלל נושאים דחופים. אך תוך כדי התמודדות עם שאלות השעה, זו חובתנו, כמפלגה, לדאוג להכשרה הרעיונית, הפוליטית והארגונית של כל חברה וחבר, ליצירת אווירה חברתית ואיכפתית של הקשבה ואמון, לחיזוק הארגון המפלגתי הקומוניסטי, לקידום הפעילות של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי בקרב הנוער הישראלי ולהרחבת שורותיה.

רק מי שטרם תפס את חומרת ההידרדרות הלאומנית האנטי-דמוקרטית ואת תהליך הפאשיזציה בחברה הישראלית, יתקשה להבין את החשיבות העליונה שמפלגתנו מייחסת לקידום שותפות המאבק היהודית-ערבית בכל תחומי החיים. אנו מתמודדים עם מתקפה לאומנית מחריפה על הפוליטיקה היהודית-ערבית ועל ההרכב האינטרנציונלי של מק"י. לכן הייתה זו נסיגה מדאיגה, כאשר הרכב סיעת חד"ש בכנסת ה-16 היה חד-לאומי, לראשונה בהיסטוריה של מק"י. מפלגתנו, בקוראה לשמור על האחדות היהודית-ערבית של המפלגה ושל חד"ש כעל בבת העין, אינה עושה זאת באופן מלאכותי לקידום מהלך נסתר, לא מן השפה ולחוץ ולא כעניין טקטי. בלב ים הנציונליזם הסוער בארץ ובאיזור, מק"י מציעה את האינטרנציונליזם כתשובתה האסטרטגית, שעמדה במבחן.

אנו גאים בחברות ובחברי המפלגה, המחויבים לעשייה פוליטית וחברתית יומיומית, המגינים על קו המפלגה ותורמים לפיתוחו, המקפידים על הנורמות המפלגתיות ומגלים יצירתיות בפעילותם. אנחנו שבים על מחויבותנו לכלל האומר: המפלגה לא תוותר על שום חבר, כל עוד הוא אינו מוותר על המפלגה מבחינה רעיונית, פוליטית וארגונית. ההכנות לוועידה ה-25 לוו באווירת התעוררות בסניפים, בהרחבת שורות המפלגה ובחיזוק הארגון והפעילות. הדיונים בהצעת הדין וחשבון של הוועד המרכזי היו ערים והעשירו את החומר.

הוועידה ה-25 היא הזדמנות להצמיד את המפלגה קדימה. להגביר את תרומתה במערכות הפוליטיות והחברתיות ולחזק את מעמדה ואת נוכחותה הציבורית. מצוידים בהשקפת עולם מהפכנית, באחדות יהודית-ערבית ובתשובות לשאלות הפוליטיות השוטפות, נפעל ביתר שאת לבניית שותפויות מאבק דמוקרטיות. נצא מהוועידה מאוחדים ברצוננו לחזק את מפלגתנו ואת יכולתה לתרום לשינוי המדיניות הישראלית לעבר שלום צודק ויציב, שוויון, דמוקרטיה וקידמה חברתית. המשימות המוטלות על הכתפיים של מק"י גדולות וכבדות, והדרך ארוכה. אך מפלגתנו, שבקרוב תציין 90 שנה להקמתה, הייתה תמיד רצה למרחקים ארוכים.

תחי ועידתנו ה-25!

תחי אחדות המאבק היהודית-ערבית!

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!

יחי הסוציאליזם!